

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20ό ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Ιδέες ευάλωτες στην απόσταση

Απόσπασμα από το ομότιτλο άρθρο της Τασούλας Καραϊσκάκη, που δημοσιεύτηκε στις 07.08.2022 στην εφημερίδα «Καθημερινή»: <https://www.kathimerini.gr/opinion/561989719/idees-eyalotes-stin-apostasi/>

Η τηλεργασία λιγοστεύει την έμπνευση, μειώνει τον ζήλο, λένε ερευνητές, όμως το δρομολογημένο αύριο επιφυλάσσει άλλες απαντήσεις. Υποβαθμίζεται η ποιότητα των ιδεών όταν οι άνθρωποι συνεργάζονται από απόσταση; Θολώνει ο όγκος του μόχθου που έχει οικοδομηθεί χιλιόμετρα μακριά από την εργασιακή εστία; Λιγοστεύει η απουσία προσωπικής επαφής τις ευφυείς λύσεις; Είναι η επικοινωνία στον κυβερνοχώρο μια σκιά, ένα θραύσμα της πραγματικής ζωής;

Δεκάδες έρευνες και άρθρα μετρούν τις κερδοζημιές της τηλεργασίας. Μισοάδεια τα γραφεία, για πολλούς το εργασιακό σύμπαν ακόμη συμπυκνώνεται στην οθόνη του υπολογιστή. Το έργο αποστέλλεται άμεσα, καθαρά, πληθωρικό σε λέξεις ή ήχους και εικόνες, δεν φτάνει με σήματα καπνού, περιστέρια, ημεροδρόμους¹, μπουκάλια, τηλεβόες, φρυκτωρίες², αερόστατα, τηλεγράφους, ασυρμάτους, αλλά μέσω δορυφόρων αυτοστιγμεί ή ξεδιπλώνεται σε μακροσκελείς βιντεοσυνομιλίες και τηλεδιασκέψεις. Όμως ως τελικό προϊόν υφίσταται κριτική. Ομάδα του Πανεπιστημίου του Μπέρκλεϊ μελέτησε, κατά παραγγελία της Microsoft, την επικοινωνία 60.000 εργαζομένων και διαπίστωσε ότι ενώ αυξήθηκε ο αριθμός των μηνυμάτων μεταξύ συναδέλφων, περιορίστηκε δραστικά η ουσία της πληροφορίας. Ερευνητές από το MIT, όπως αναφέρει το The Atlantic, διαπίστωσαν ότι εργαζόμενοι που είχαν περισσότερες ώρες προσωπικής συνεργασίας κατοχύρωσαν περισσότερα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Μελέτη που δημοσιεύθηκε στο Nature συμπεραίνει πως ομάδες που συνεργάστηκαν ψηφιακά παρήγαγαν λιγότερες και ασθενέστερες ιδέες από τις ομάδες οι οποίες έδρασαν ζωντανά. Το συνολικό πόρισμα; Τα εικονικά σαλόνια, τα διαδικτυακά πηγαδάκια δεν γονιμοποιούν με τον ίδιο τρόπο τη διασταύρωση ανθρώπων από διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα. Οι τηλεδιασκέψεις

1 Αγγελιαφόρους, ταχυδρόμους.

2 Σύστημα οπτικής επικοινωνίας με φρυκτούς, φλεγόμενους δηλ. πυρσούς ή δαυλούς, που χρησιμοποιήθηκε στην αρχαιότητα για τη μετάδοση μηνύματος από μακρινή απόσταση.

είναι σαν το πρόχειρο φαγητό. Εύκολο και βολικό, αλλά κατώτερο του κανονικού γεύματος. Και είναι εξουθενωτικές. Ατελείς συνδέσεις, απουσία γλώσσας του σώματος, συνδιαλλαγή με πολλά πρόσωπα, παράλληλες εργασίες –έλεγχος email, κουβεντούλες στο κινητό, αναζήτηση πληροφοριών σε άλλες ιστοσελίδες–, πλημμελής συμμετοχή στη διάσκεψη. Οι ελεύθερες εξισωτικές συζητήσεις στο γραφείο, οι λέξεις που λέγονται πρόσωπο με πρόσωπο, ακόμη και τα πειράγματα, οι εκμυστηρεύσεις, τα επιφωνήματα, τα αστεία, η συμφιλίωση του σώματος και του πνεύματος, του χθεσινού και του σημερινού, του καινούργιου και του παλιού βαθαίνουν την εμπιστοσύνη, εκκολάπτουν την καινοτομία. Και ενώ η δουλειά από οπουδήποτε είναι ευεργετική για τους βετεράνους υπαλλήλους, αφήνει αζύμωτους τους νέους, που δεν έχουν σμιλευτεί μέσα στην εργασιακή ομήγυρη και στο χωρικό της σύμπαν.

Όμως η τηλεργασία ριζώνει στα θεμέλια του μέλλοντος. Πώς εξαλείφεται το αίσθημα απομόνωσης, μικρότερης πρόσβασης στη γνώση, απομάκρυνσης από τον χώρο που λειτουργεί ως κίνητρο απόδοσης; Μια ομάδα επιστημόνων αποφαινεται πως δεν εξαλείφεται. Η προσωπική επαφή είναι αναντικατάστατη. Τα ψηφιακά εικονίδια δεν φανερώνουν τους ανθρώπους, τους μετατρέπουν σε καρικατούρες· η ψηφιακή επικοινωνία είναι ένα κακέκτυπο της ζωντανής ανθρώπινης επαφής. Μια άλλη ομάδα ειδικών πιστεύει πως η τεχνολογία λύνει τα προβλήματα που δημιουργεί. Το νέο είναι εκ φύσεως μεταβατικό, μια αδιαμόρφωτη συνθήκη που χάνει τη ρευστότητά της μόλις εγκατασταθεί. Η τηλεργασία είναι μια δεξιότητα που αποκτάται. Για χρόνια πολλά, επιστημονικές ομάδες σε διαφορετικές χώρες που συνεργάζονταν από απόσταση είχαν πέντε φορές λιγότερες πιθανότητες να πρωτοπορήσουν από εκείνες σε ζωντανή αλληλεπίδραση. Την τελευταία δεκαετία, η εικόνα αντιστράφηκε. [...] Ένας άλλος κόσμος καιροφυλακτεί. Όμως, ίσως, θα θέλουμε πάντα να είμαστε κάτι περισσότερο από άβαταρ που συνδιαλέγονται σε ψηφιακά γραφεία, να ψηλαφούμε το εγκόσμιο σώμα, να επιστρέφουμε στον θνητό χρόνο, να διατρέχουμε την πεζή απτή Εδέμ³ που εξαντλήσαμε.

A3. Ποια ζητήματα που σχετίζονται με την τηλεργασία αναδεικνύει το κείμενο; Εκτιμάς ότι είναι πιο ωφέλιμος τρόπος εργασίας για το άτομο και την κοινωνία μακροπρόθεσμα και γιατί; Τις απόψεις σου να καταγράψεις σε ένα κείμενο 200-250 λέξεων που θα δημοσιευτεί σε νεανική ιστοσελίδα.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

3 Παράδεισος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ (1946 -)

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΩΔΕΚΑΤΗΝ

Εισαγωγή από το διήγημα του Γιάννη Ευσταθιάδη «Η σαρδέλα θα κολυμπήσει στην κονσέρβα».
Περιλαμβάνεται στο βιβλίο του «Άνθρωποι από λέξεις» (εκδ. Μελάρι, Αθήνα, 2011, σσ. 55 -109).
Απέσπασε το Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο Διηγήματος-Νουβέλας 2012.

Λίγο πριν το μεγάλο ρολόι του τοίχου, με τις ελαστικές κινήσεις των δεικτών, δείξει μεσάνυχτα, ο επιχειρηματίας Λεωνίδα Ραγούσης, ανάμεσα σε δύο ρουφηξίες τού επιμελώς υγραθέντος πούρου του, τσαλάκωσε με απότομη κίνηση το πολυσέλιδο υπόμνημα που είχε μπροστά του και, κάνοντάς το ένα άμορφο χάρτινο μπαλάκι, το εκσφενδόνισε στο παρακείμενο καλάθι, το οποίο, μολονότι δέκτης αχρήστων, ήταν φτιαγμένο από καλοδοουμένο παλίσανδρο⁴ με ανάγλυφες απολήξεις.

«Να τελειώνουμε με τους ατάλαντους» μουρμούρισε -μια φράση που συχνά τη χρησιμοποιούσε για να χαρακτηρίσει τους υφισταμένους του και τις προτάσεις που κατά καιρούς του έκαναν. Ήταν ακριβώς 12.03' - το βεβαίωναν και πάλι οι δείκτες με τις ελαστικές κινήσεις- όταν ο Λεωνίδα Ραγούσης, απαλλαγμένος από το βάρος των κοινότοπων εισηγήσεων, σηκώθηκε από την ανατομική διευθυντική πολυθρόνα του, ατένισε από την πανοραμική τζαμαρία του την κατάφωτη πόλη και, με ύφος θριαμβευτικό, αναφώνησε: «Τετέλεσται⁵!».

Φαίνεται πως η χριστιανική παιδεία του -εικαστικό κατάλοιπο της οποίας ήταν ο παράταιρος με τη μοντέρνα διακόσμηση του γραφείου του Εσταυρωμένος που βρισκόταν πίσω από το κάθισμά του- τον είχε οδηγήσει σε μια δήλωση τελεσίδικου πένθους, αντί του ορθού -στην περίπτωση του- «Εύρηκα!», το οποίο εξίσου θα εξέφραζε και τις πεποιθήσεις του περί των ενδόξων προγόνων του.

B3. Πώς θα χαρακτήριζες τον επιχειρηματία Λεωνίδα Ραγούση, με βάση τα στοιχεία που δίνονται στο κείμενο; Πώς κρίνεις τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τους υπαλλήλους του; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 25

4 Ροδόξυλο. Προς εξαφάνιση στις μέρες μας, λόγω υπερεκμετάλλευσης για την κατασκευή πολυτελών αντικειμένων, εξ ου και ακριβό υλικό.

5 Τελείωσε!